

Academik Jaroslav Kožešník 1907--1985

Kybernetika, Vol. 21 (1985), No. 4, 249--250

Persistent URL: <http://dml.cz/dmlcz/125452>

Terms of use:

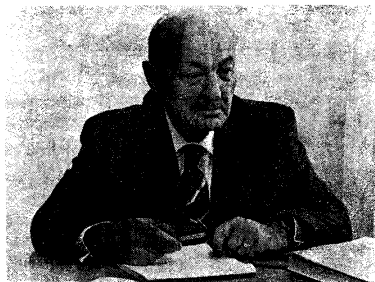
© Institute of Information Theory and Automation AS CR, 1985

Institute of Mathematics of the Academy of Sciences of the Czech Republic provides access to digitized documents strictly for personal use. Each copy of any part of this document must contain these *Terms of use*.

This paper has been digitized, optimized for electronic delivery and stamped with digital signature within the project *DML-CZ: The Czech Digital Mathematics Library*
<http://project.dml.cz>

**AKADEMIK
JAROSLAV KOŽEŠNÍK
1907—1985**

(foto ČTK)

Dne 26. června 1985 zemřel ve věku 78 let vedoucí redaktor našeho časopisu akademik Jaroslav Kožešník, profesor Českého vysokého učení technického v Praze a ředitel Ústavu teorie informace a automatizace ČSAV. Československá věda v něm ztrácí vynikajícího vědce a pedagoga, jehož dílo je skvělou ukázkou spojení teoretické hloubky s všestranností a citlivým smyslem pro aplikaci.

Počátky vědecké činnosti akademika Kožešníka se datují z doby jeho působení jako asistenta na ČVUT a ve výzkumném oddělení Škodových závodů v Plzni. Zde se věnoval řešení problémů vyplývajících z konkrétních požadavků dimenzování strojních konstrukcí, které svou povahou spadaly do oblasti technické dynamiky, pružnosti a pevnosti a termodynamiky. Akademik Kožešník přistupoval k řešení těchto problémů způsobem, který kombinoval výhodně perfektní matematické řešení, technickou účelnost výpočtu a zaměření ke konkrétní aplikaci. V tomto směru má akademik Kožešník významné zásluhy i v rozšiřování moderních matematických metod mezi technickou veřejností. Jeho kniha „Fysikální podobnost a stavba modelů“ (1947) byla první prací u nás, která umožňovala technikům osvojit si velmi užitečné metody rozměrové analýzy k řešení technických problémů. Akademik Kožešník tuto problematiku sledoval a prohluboval i nadále a své výsledky shrnul v knize „Teorie podobnosti a modelování“ (1983).

Unikátní aplikaci metod technické dynamiky a pružnosti na otázky konstrukce elektrických strojů a jejich částí obsahují knihy „Mechanika elektrických strojů točivých“ (1960) a „Dynamika strojů“ (1960), která se stala v Československu základní prací aplikované dynamiky. V knize „Základy teorie přístrojů“ (1965) autor s vysokým přehledem rozvíjí originální aplikace metod analytické dynamiky na

vyšetřování dynamických vlastností mechanických měřicích a registračních přístrojů. Teorie kmitání mechanických soustav se zvláštním zřetelem k aplikacím ve strojném oboru je obsahem knihy „Kmitání mechanických soustav“ (1979).

Smysl pro pokroky moderní matematiky a jejich aplikace v přírodních, technických i společenských vědách přivedl akademika Kožešníka také ke kybernetice a jejím teoretickým aplikacím. Není tedy nijak náhodné, že akademik Kožešník se stal zakladatelem a ředitelem prvního teoretického centra kybernetiky u nás, Ústavu teorie informace a automatizace ČSAV. Jako vedoucí redaktor měl významný podíl na vzniku a rozvoji časopisu „Kybernetika“ a účinně podporoval činnost Československé kybernetické společnosti při ČSAV, která jej jmenovala svým čestným členem. K pokrokům kybernetiky u nás přispěl akademik Kožešník také řadou svých prací z oblasti stochastických a markovských procesů a jejich aplikací, které prokazují citlivý smysl pro spojení teoreticky a matematicky náročných koncepcí a metod s potřebami praxe.

Akademik Kožešník byl vědec, který nestál stranou společenského dění. Při své vědecké i pedagogické práci dokázal zastávat řadu významných a časově náročných funkcí: byl členem ÚV KSČ, poslancem Sněmovny lidu Federálního shromáždění ČSSR. V Československé akademii věd byl vědeckým sekretářem, později místopředsedou ČSAV a v sedmdesátých letech jejím předsedou.

Akademik Kožešník si získal velké zásluhy svým bohatým a rozsáhlým vědeckým dílem, jako učitel celé generace našich odborníků i jako vzor vedoucího pracovníka ve vědě s širokým rozhledem a moudrým přístupem při řešení vědecko-organizačních úkolů. Za tyto zásluhy se mu u nás i v zahraničí dostalo vysokých ocenění: Čestný titul Hrdina socialistické práce, Řád republiky, Řád Vítězného února, Řád práce, Medaile A. Zápotockého se stužkou, sovětský Řád rudého praporu práce, Řád přátelství národů (udělená Státní radou NDR). Za vědecké zásluhy je dvojnásobným laureátem Státní ceny K. Gottwalda, obdržel nejvyšší vědecké vyznamenání Akademie věd SSSR, Zlatou medaili M. V. Lomonosova, je dvojnásobným nositelem čestné zlaté plakety ČSAV „Za zásluhy o vědu a lidstvo“ a Pamětní plakety Zdeňka Nejedlého. Byl jmenován zahraničním členem Akademií věd bratrských států, byl členem mezinárodní Akademie astronautické a zahraničním členem Holandské akademie věd.

Odchodem akademika Kožešníka ztrácí naše věda i společnost mimořádnou osobnost. Jeho dílo vždy zůstane stále živé a bude dále rozpracováno jeho následovníky a žáky.

Redakce